

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

ІСТОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

підготовки

бакалавра

спеціальності

231 Соціальна робота

освітньо-професійної програми

Соціальна робота. Соціальна педагогіка.

Луцьк – 2023

Силабус освітнього компонента «Історія соціальної роботи» підготовки бакалавра, галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота, освітньо-професійної програми «Соціальна робота. Соціальна педагогіка»

Розробник: Бичук І.О., кандидат філософських наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(доц. Чернета С.Ю.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи
протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

Чернета С.Ю.

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
		денна форма навчання
Денна форма навчання	23 Соціальна робота, 231 Соціальна робота, ОПП Соціальна робота. Соціальна педагогіка. ОС бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150 / 5		Рік навчання 1
		Семестр 1
ІНДЗ: є		Лекції 36 год.
		Практичні 36 год.
		Самостійна робота 68 год.
		Консультації 10 год.
Форма контролю: екзамен		
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладача

ППП Бичук Ірина Олександрівна

Науковий ступінь кандидат філософських наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

Контактна інформація

Роб. тел. (0332) 24-12-01

Електронна пошта Bychuk.Irina@vnu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. Освітній компонент «Історія соціальної роботи» належить до циклу професійної підготовки бакалавра галузі знань 23 Соціальна робота спеціальності 231 Соціальна робота, освітньо-професійної програми Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Вивчається в першому семестрі, формою підсумкового контролю є екзамен. На вивчення освітнього компонента відведено 5 кредитів (150 годин), у тому числі: 36 годин лекційних, 36 год. практичних, 10 год. консультації та 68 год. самостійної роботи.

Освітній компонент «Історія соціальної роботи» націлена на поглиблене вивчення виникнення і розвитку форм соціальної допомоги та благодійності в Україні, закономірностей становлення вітчизняного інституту соціальної роботи. Досягнення окресленої мети становить суттєвий момент підготовки фахівців з соціальної роботи, оскільки дозволяє розглянути її розвиток в історичній перспективі; глибше зрозуміти причини, що призводять до виникнення і розповсюдження в суспільстві феномена соціальної підтримки та взаємодопомоги; познайомитися з вітчизняними традиціями громадського піклування та благодійності і допомагає оцінити їх роль в житті як російського, так і сучасного суспільства взагалі. У цьому зв'язку певну увагу приділяється розгляду соціальної роботи як феномена сучасного суспільства, основним сучасним концепціям і моделям соціальної роботи.

2. Постреквізити : Освоєння даного освітнього компонента є необхідним для подальшого вивчення ОК «Соціальна філософія та соціологія», «Критичне мислення в соціальній сфері»,

«Соціальна політика», написання курсових робіт з соціальної педагогіки, з теорії та технологій соціальної роботи, кваліфікаційної роботи, виробничих практик..

3. Мета і завдання освітнього компонента. Метою викладання освітнього компонента «Історія соціальної роботи» є засвоєння здобувачами освіти широкого кола питань розвитку громадської думки, ідеології стосовно соціальної допомоги й підтримки, що закладені в основу відповідних законодавчих актів кожної епохи і практичної діяльності кожних громади, уряду, голови держави. Лише знання цієї історії дає змогу зрозуміти логіку змін у соціальній політиці держави стосовно соціально вразливих верств населення, оцінити ефективність різних підходів до підтримки нужденних, уникнути помилок, яких припустилися наші попередники, і таким чином обґрунтувати найраціональніші шляхи системи соціального захисту населення в Україні та за кордоном.

Основними завданнями вивчення ОК є :

- дати здобувачам освіти уявлення про загальні історичних закономірності й особливості розвитку соціальної роботи в Україні і за кордоном;
- сформувати цілісне бачення і активно-ціннісне ставлення до українського історичного минулого, традиціям в галузі соціальної підтримки та взаємодопомоги;
- виявити критерії і можливі способи історичної періодизації основні етапи розвитку соціальної роботи;
- проаналізувати місце вітчизняної парадигми соціальної допомоги в контексті розвитку світової цивілізації, що складаються в різних регіонах моделей практики соціальної допомоги, соціального регулювання і контролю (на прикладі архаїчних суспільств, держав Стародавнього Сходу, Єгипту та Античності, країн середньовічної Європи, держав сучасного світу);
- сформувати цілісне уявлення про соціальну роботу як феномені сучасного світу, проаналізувати міжнародно-правові норми і принципи соціальної роботи.

4. Освітній компонент спрямований на формування *інтегральної компетентності* (здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної і соціально-педагогічної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов); *на загальні компетентності:*

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності

ФК 1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

ФК 2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних і соціально-педагогічних процесів.

ФК 4. Здатність до аналізу соціально-психологічних і соціально-педагогічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

ФК 6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.

ФК 10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних і соціально-педагогічних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

ФК 19. Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи і соціальної педагогіки.

ФК 20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної, соціально-педагогічної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПРН 2. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань; відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи і соціальної педагогіки, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної, соціально-педагогічної проблеми.

ПРН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРН 8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

ПРН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків, різних видів насильства та складних життєвих обставин.

ПРН 12. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

ПРН 14. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.

ПРН 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів професійної діяльності, надавати їм психологічну підтримку, консультаційну допомогу й наснажувати клієнтів.

ПРН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

Soft skills: вміння налагоджувати міжособистісні контакти; вміння працювати в команді; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та ін.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації: *словесні*: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація, платформа Meet, MOODLE, вебсервіс Google Classroom), пояснення, розповідь, бесіда; *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація; *практичні*: *вправи*.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів освіти: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), ретроспективний метод.

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Методи та технології викладання ¹	Форма Контролю ² / Бали
Змістовий модуль I. Історія соціальної роботи з найдавніших часів до поч. XX ст.							
Тема 1. Історія соціальної роботи як навчальна дисципліна та її значення для професійної діяльності»	8	2	2	3	1	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 2. Соціальне виховання і допомога у первісному суспільстві. Форми допомоги у слов'ян до X ст.	7	2	2	3		лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 3. Соціальна допомога та філантропія в Стародавньому світі	8	2	2	3	1	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 4. Практика соціальної підтримки на Русі в X-XII ст.	8	2	2	3	1	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 5. Соціальна допомога на українських землях XIV – п. п. XVIII ст.	7	2	2	3		лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 6. Становлення державної системи благодійності у Західній Європі	7	2	2	3		лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 7. Соціальна допомога в Україні в кн. XVIII – на поч. XX ст.	8	2	2	3	1	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 8. Зародження професійної соціальної роботи (кінець XIX ст. – початок XX ст.).	7	2	2	3		лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Разом за модулем I.	60	16	16	24	4		16
Змістовий модуль II. Історія соціальної роботи XX – поч. XXI ст.							
Тема 9. Становлення наукових основ соціальної роботи	9	2	2	5		лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 10. Розвиток	10	2	2	5	1	лекція-диспут	ДС, ПР,

вітчизняної системи соцзабезпечення у ХХ ст.						/ Moodle, Meet	ДБ/2
Тема 11. Становлення соціальної роботи в незалежній Україні як системи	10	2	2	5	1	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 12. Становлення та розвиток соціальної роботи в США	10	2	2	5	1	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 13. Соціальна робота в Канаді	8	2	2	4		лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 14. Соціальна робота у Великобританії	9	2	2	4	1	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 15. Соціальна робота у Швеції	8	2	2	4		лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 16. Соціальна робота у Німеччині	9	2	2	4	1		ДС, ПР, ДБ/2
Тема 17. Соціальна робота в Японії	8	2	2	4		лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Тема 18. Соціальна робота в Ізраїлі	9	2	2	4	1	лекція-диспут / Moodle, Meet	ДС, ПР, ДБ/2
Разом за модулем 2	90	20	20	44	6		20
Види підсумкових робіт							Бал
Модульна контрольна робота							60
МКР 1							30
МКР 2							30
ІНДЗ							4
Всього годин/ Балів							100

Примітки: ¹/ Moodle, Meet – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс освітнього компонента у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора

² / *Методи та форми контролю:* ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РМГ – робота в малих групах, ПР – презентація, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, тощо.

6.Завдання для самостійного опрацювання

№ з/п	Тема	Кількість годин
Змістовий модуль І. Історія соціальної роботи з найдавніших часів до поч. ХХ ст.		
1.	Проаналізувати міждисциплінарний зв'язок «Історії соціальної роботи» з іншими дисциплінами	3
2.	Проаналізувати форми допомоги і взаємодопомоги у стародавніх слов'янських громадах	3
3.	Зробити порівняльний аналіз суспільної опіки у Древній Греції та Древньому Римі	3
4.	Проаналізувати елементи соціального виховання в праці	3

	«Повчання...» Володимира Мономаха	
5.	Братства – як осередок соціальної роботи	3
6.	Приватна благодійність та її форми в Західній Європі	3
7.	Приватна благодійність в Україні кн. XVIII – на поч. XX ст	3
8.	Проаналізувати основні тенденції розвитку професійної соціальної роботи (кінець XIX ст. – початок XX ст.).	3
Змістовий модуль II. Історія соціальної роботи XX – поч. XXI ст.		
9.	Проаналізуйте становлення наукових основ соціальної роботи	5
10.	Порівняйте розвиток вітчизняної системи соцзабезпечення у XX ст.	5
11.	Охарактеризуйте роботу недержавних організацій соціальної роботи	5
12.	Специфіка соціальної роботи у школі в США	5
13.	Специфіка соціальної роботи у школі в Канаді	4
14.	Опишіть зміст і форми організації підготовки фахівців соціальної роботи в навчальних закладах Великобританії	4
15.	Особливості підготовки кадрів соціальних працівників робота у Швеції	4
16.	Програми соціальної допомоги в Німеччині	4
17.	Особливості виховання молоді в Японії	4
18.	Роль соціального працівника в Ізраїлі	4
	Всього	68

7. Індивідуально науково-дослідне завдання (ІНДЗ)

Індивідуально-дослідне завдання (ІНДЗ) видається здобувачам освіти на першому занятті, і виконуються здобувачем самостійно у письмовій формі при консультуванні з викладачем. Вправи здобувач освіти вибирає самостійно, не більше 2. За виконання однієї вправи передбачено **2 бал.** Максимальна кількість балів за **ІНДЗ 4 бали.**

1. На основі пропонованої рекомендованої літератури письмово доповнити ключові поняття : соціальне виховання, соціальна допомога, соціальна робота, благодійність, філантропія.
2. Скласти таблицю «Благодійницька діяльність в Київській державі».
3. Зробити аналіз праць стародавніх мислителів про виховання (Демокрит, Сократ, Платон, Аристотель, Квінтіліан).
4. Скласти глосарій з освітнього компонента (20-30 термінів).

Критерії оцінювання ІНДЗ

2 бали - здобувач освіти самостійно обґрунтовує, викладає своє бачення, логічно, цілісно, послідовно та стилістично, граматично правильно будує відповідь; аналізує різні погляди для кожної ситуації, наводить два доречні аргументи, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання поставлених ситуацій; вкінці робить висновок, який органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів; робота відзначається багатством слововживання та художньою цінністю.

1 бал - здобувач освіти самостійно обґрунтовує, викладає своє бачення, логічно, цілісно, послідовно та стилістично, граматично правильно будує відповідь; аналізує різні погляди для кожної ситуації, наводить один доречний аргумент; вдало добирає лексичні засоби; висновок впливає із проблеми, яка аналізується; у роботі є недоліки: відхилення від теми, порушення послідовності її викладу; висловлювання не завжди обґрунтовані, не підкріплені фактичним матеріалом, переходи між ними не є вмотивованими.

0 балів - здобувачем освіти висловлення не відповідають або частково відповідають проблемі, яка розглядається; лексика і граматична будова мовлення на елементарному рівні; теза

не відповідає запропонованій темі; наведені аргументи не є доречними; прикладу немає або він не є доречним

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти ОК «Історія соціальної роботи» здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового модульного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки». Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень здобувачів освіти. Завдання підсумкового модульного контролю – перевірка розуміння і засвоєння здобувачами освіти програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми ОК тощо. Оцінювання здійснюється за **100-бальною** шкалою.

Формою контролю вивчення ОК «Історія соціальної роботи» є екзамен. Максимальна кількість балів за поточний контроль з освітнього компонента становить 40 балів. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, захист проєктів, індивідуальна робота, виступи на практичних заняттях, участь у дискусіях та дебатах, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у таблиці 2 силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного бала, але при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати, як правило, 40.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у формі виконання здобувачем освіти модульної контрольної роботи у вигляді письмового або комп'ютерного тестування та проводиться або під час навчального заняття (його частини). Максимальний бал, отриманий за модульні контрольні роботи, становить 60 балів.

Підсумкова модульна оцінка визначається в балах як сума поточної та контрольної модульних оцінок. Модуль зараховується здобувачеві, якщо він успішно виконав всі види навчальної роботи, передбачені силабусом освітнього компонента. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час на консультаціях за графіком, затвердженим на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Якщо з освітнього компонента підсумкова оцінка (бали) з освітнього компонента як сума підсумкових модульних оцінок становить не менше як 75 балів, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з ОК. Така оцінка виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти. Іспит складається у випадку, якщо здобувач освіти бажає підвищити рейтинг або у випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки. У цьому випадку бали, набрані здобувачем за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття – на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати відповідну кількість балів, які були визначені на дану тему заняття. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації».

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (в онлайн режимі за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих здобувачами вищої освіти у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проєкту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки).

V. Підсумковий контроль

Іспит проводиться у вигляді письмового або комп'ютерного тестування. Здобувачам освіти пропонуються тестові завдання у кількості 30 запитань (по 2 бали). Максимальна оцінка за іспит – **60 балів.**

Види тестових завдань:

- із вибором однієї правильної відповіді;
- із вибором декількох правильних відповідей;
- на встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Тестові завдання складаються відповідно до питань, винесених на іспит.

Програма іспиту затверджується на засіданні кафедри.

Складання та перескладання іспиту проводиться згідно розкладу. Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Орієнтовні питання іспиту

1. Архаїчний період в історії соціальної роботи
2. Благодійність у державах Стародавнього Сходу
3. Виникнення братств як осередку соціальної допомоги
4. Виникнення соціальної роботи як професії в кін. XIX- поч. XX ст. (М.Річмонд, Д.Адамс, А.Саломон)
5. Виховання у творчості давньогрецьких та давньоримських мислителів. Висвітлення проблем соціальної допомоги
6. Волонтерство у соціальній роботі у незалежній Україні
7. Вплив Хрещення Русі на зміну моделі соціального захисту населення
8. Державна служба зайнятості у незалежній Україні

9. Діяльність Громад сестер милосердя (кін. XVIII - XIX ст.)
10. Діяльність радянської влади у вирішенні проблем дитинства
11. Діяльність Російської організації Червоного Хреста
12. Елементи соціального захисту в життєдіяльності слов'янських племен VI–X ст.
13. Недержавні організації соціальної роботи у незалежній Україні
14. Основні напрямки діяльності поштової служби в соціальній допомозі населенню у

Швеції

15. Основні принципи профілактики соціальної допомоги в Німеччині
16. Основні форми допомоги і взаємодопомоги у стародавніх слов'янських громадах
17. Особливості князівського злидарелюбства у X–XIII ст.
18. Особливості психолого-педагогічної служби «Гайденс» у США
19. Особливості роботи молодіжних центрів подолання кризи у Швеції
20. Особливості соціального виховання на різних етапах первіснообщинного ладу
21. Особливості соціальної роботи в період Великої вітчизняної війни
22. Оформлення наукового етапу соціальної роботи у XIX ст.
23. Передумови зародження професії соціального працівника на початку XX ст.
24. Періодизація історії соціальної роботи за кордоном і в Україні
25. Перші кроки більшовицької влади у формуванні системи соціального забезпечення
26. Підходи світової науки до виникнення виховання як суспільного явища
27. Постанова соціальної роботи як професії у США та країнах Європи
28. Предмет і завдання ОК «Історія соціальної роботи»
29. Приватна благодійність в Україні (кін. XVIII – поч. XX ст.)
30. Приватна благодійність в Україні у XIV –п. п. XVII ст.
31. Причини поширення у всьому світі корпоративних фондів
32. Релігійні вірування про виховання моральних якостей та благодійність
33. Реформування системи опіки в епоху Просвітництва та розвитку нового суспільного

устрою

34. Система соціального захисту громадян у сучасній Україні
35. Соціальна допомога в Галичині (на західноукраїнських землях) (кін. XVIII – поч. XX

ст.)

36. Соціальна допомога військовим під час першої світової війни
37. Соціальна допомога на українських землях в Польсько-Литовську добу
38. Соціальна допомога у Західній Європі XVI - до сер. XVIII ст.
39. Соціальна політика більшовиків щодо селянства у 20 – 30 – х рр. XX ст.
40. Соціальна робота в Україні у XIV –п. п. XVII ст.
41. Соціальне виховання та суспільна опіка у Древній Греції та Римі
42. Соціальне забезпечення у Радянському Союзі
43. Соціальне обслуговування населення як мережа територіальних центрів і відділень у

незалежній Україні

44. Соціальний захист за часів козаччини
45. Соціальні служби для молоді та дітей у незалежній Україні
46. Специфіка діяльності соціальних служб в Німеччині
47. Специфіка підготовки соціальних працівників в Ізраїлі
48. Стан і основні тенденції розвитку системи державного піклування у кінці XIX ст.
49. Становлення системи соціального захисту та соціальних служб у США
50. Суспільна опіка на територіях підросійської України (кін. XVIII – поч. XX ст.)
51. Сучасна система соціальної роботи за кордоном, її упредметнення, види і форми

допомог

52. Сучасної системи надання соціальної допомоги в Україні
53. Теоретичні аспекти соціальної роботи та їх висвітлення у творах письменників княжих

часів

54. Філантропічна діяльність Андрія Шептицького
55. Філософські школи античності про милосердя
56. Формування системи соціального захисту в Україні за нових політико-

адміністративних та соціально-економічних умов.

57. Формування української радянської системи соціального захисту у 30 – х рр.
58. Християнська церква – головний суб'єкт соціальної допомоги в епоху середньовіччя
59. Церковно-монастирські форми опіки у Х–ХІІІ ст.
60. Японська модель соціальної роботи.

VI. Шкала оцінювання

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

2 бали - Оцінюється робота здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки за умови особистого мультимедійного представлення завдання на практичному занятті.

1,5 бали - Оцінюється робота здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

1 бал - Оцінюється робота здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу за відповідною темою, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень та понять. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.

0 балів - Оцінюється робота здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом за відповідною темою та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Бартош О.П. Навчання теорії і практики соціальної роботи в Україні і за рубежом: методичні рекомендації до курсу. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. 34 с.
2. Бичук І.О. Історія соціальної роботи: методичні рекомендації з дисципліни. Луцьк: Вежа – Друк, 2015. 40 с.
3. Бичук І. Навчально-методичне забезпечення освітнього компонента «Історія соціальної роботи». *Соціальна робота: навчально-методичне забезпечення ОПП Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота освітнього ступеня Бакалавр* / за заг. ред. С. Чернети, Н. Корпач. Луцьк :

Волинськ.. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2022. 821 с. С. 228 - 313

4. Горілий А. Г. Історія соціальної роботи : навч. посіб. Тернопіль : Астон, 2004. 174 с.
5. Євтух М. Б. Соціальна робота в зарубіжних країнах : навч. посіб. / Євтух М. Б., Носко М. О., Грищенко С. В. Київ : Леся, 2016. 287 с.
6. Історія соціальної роботи / уклад. О. О. Кравченко, О. О. Матрос. Умань : ФОП Жовтий О., 2016. 69 с.
7. Історія соціальної роботи : навч.-метод. посіб. для студ. спец. «Соціальна робота» / В. В. Тихолоз. Черкаси: ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2014. 407 с.
8. Історія соціальної роботи : навчальний посібник / уклад.: О. О. Кравченко, О. О. Матрос. Умань : РВЦ «Візаві», 2017. 117 с.
9. Кубицький С. О. Історія соціальної роботи в зарубіжних країнах : навчальний посібник. К. : ДАККіМ, 2009. 298 с.
10. Фурман А., Підгурська М. Історія соціальної роботи. Тернопіль : ТНЕУ. 2018. 174 с.

Допоміжна:

1. Hackmann Mathilde Social work in Germany – selected issues. URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/HeS4_Hackmann.pdf
2. Haney Lynne. Familial Welfare. Building the Hungarian Welfare Society. Social Politics. 2000. №7. P. 101–122.
3. Lisowska K., Łojko M.. Social work as a category of social pedagogy. *Kwartalnik naukowy Fides et Ratio*. 2020. Vol. 2(42). P. 395–405
4. Odrowąż-Coates, A., Szostakowska, K. Social pedagogy vs social work in Poland. *International Journal of Social Pedagogy*. 2021. № 10(1). P. 3 – 9.
5. Ray Jones 1970-2020: A fifty year history the personal social services and social work in England and across the United Kingdom. *Social Work & Social Sciences Review*. 2021. № 1. P.15-30.
6. Szmagalski J.. Social pedagogy: The directions of spreading across the world. *Pedagogika Społeczna [Social Pedagogy]*. 2018. Vol. 2(68). P. 135–156.
7. Бичук І. Соціальне благополуччя в системі соціальної роботи. *Актуальні проблеми педагогічної освіти : європейський і національний вимір*: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (12–15 жовтня 2020 року) / за заг. ред. В. З. Антонюка. Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2020. С. 284-286.
8. Волонтерський рух в Україні : навч. посіб. для студ. спец. 231 «Соціальна робота» / уклад. Л. В. Хоменко. Умань : Сочінський М. М., 2019. 71 с.
9. Пейн М.Сучасна теорія соціальної роботи: пер. з англ. К., 2000. 456 с.
10. Слозанська, Г., Поліщук, В. Соціальна робота в громаді за кордоном: історія та сучасні тенденції розвитку. *Social Work and Education*. 2019. Vol. 6, No. 4. pp. 390-407.
11. Соціальна робота з безробітними людьми. Освіта для безробітних : підручник / Ян Голоніч, Петер Матишак, Марек Нікел. Ужгород : РІК-У, 2018. 261 с.
12. Соціальна робота з вимушеними переселенцями в сучасній Україні : монографія / Борисова О. В. [та ін.] ; Луган. нац. аграр. ун-т. Київ : Кондор, 2019. 465 с.
13. Соціальна робота у сфері зайнятості населення : конспект лекцій / уклад. Я. С. Мудрий. Чернівці : ЧНУ : Рута, 2018. 175 с.

Інформаційні ресурси

1. Державна служба зайнятості: офіційний веб-портал. URL: <https://www.dcz.gov.ua/>
2. Державна служба статистики України: офіційний сайт державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Ліга соціальних працівників України. URL: <http://ligasocial.org.ua>
4. Міністерство соціальної політики: офіційний веб-портал. URL: <https://www.msp.gov.ua/>
5. Соціальна робота в Україні: теорія і практика: науково-методичний журнал. URL: <http://www.irbis-nbu.gov.ua>
6. Інститут демографії та соціальних досліджень Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua/>